Tweede Kamer der Staten-Generaal

2

Vergaderjaar 2025–2026

19 637 Vreemdelingenbeleid

Nr. 3620

BRIEF VAN DE MINISTER VAN ASIEL EN MIGRATIE

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 13 juli 2026

Aanleiding

Het COA heeft op 20 mei jl. het besluit moeten nemen om over te gaan tot gecontroleerde toegang voor de opvanglocatie in Ter Apel, vanwege de aanhoudende druk op deze locatie door het tekort aan opvangplekken. Hierdoor is het niet mogelijk om asielzoekers vanuit Ter Apel voldoende door te laten stromen naar locaties elders in Nederland. Vanwege deze structurele tekorten aan reguliere opvangplekken zijn verschillende oproepen gedaan aan alle Nederlandse gemeenten om noodopvangplekken te openen. Deze dringende oproep doe ik hierbij nogmaals.

Door de gecontroleerde toegang wordt niet iedereen die zich aanmeldt direct toegelaten. Er wordt gewerkt met een kwetsbaarheidstoetsing. Dit houdt in dat de meest kwetsbare personen (zoals gezinnen met kinderen en minderjarigen) toegang krijgen tot het aanmeldcentrum.

Door deze gecontroleerde toegang is de situatie ontstaan dat asielzoekers die niet in aanmerking komen voor opvang op grond van de kwetsbaarheidstoets tijdelijk op het voorterrein bij de opvanglocatie verblijven. Zij worden wel geregistreerd. Deze groep had in de afgelopen weken een omvang van enkele tientallen tot maximaal 140 per dag. Voor hen is nachtopvang georganiseerd in gemeenten in de omgeving. Het Rode Kruis heeft vanaf 20 mei jl. hulp geboden aan deze groep mensen door het uitdelen van water, maaltijden en dekens, maar ook door het geven van beschutting en het zorgen voor nachtopvang. Vluchtelingenwerk Nederland informeerde de arriverende asielzoekers over de situatie op het voorterrein en over de asielprocedure. Ik ben de betreffende gemeenten en beide organisaties zeer erkentelijk voor de hulp die zij hebben geboden.

kst-19637-3620
ISSN 0921 - 7371
's-Gravenhage 2026

Incidenten

In de afgelopen zeven weken hebben verschillende incidenten plaatsgevonden op het voorterrein in Ter Apel. Er was sprake van opstootjes, vechtpartijen, intimidatie en tweemaal een steekincident. De overlast werd veroorzaakt door een kleine groep mensen, vaak met een kansarme asielaanvraag, die op de locatie Ter Apel verbleef of mensen van elders zonder een asielaanvraag.

Er zijn verschillende maatregelen genomen om de veiligheid van de hulpverleners, medewerkers en asielzoekers te kunnen borgen. Om de druk op de opvang en daarmee het risico op incidenten te verkleinen is de oproep gedaan aan gemeenten in Nederland om over te gaan tot het openen van spoednoodopvanglocaties, is meer inzet gevraagd van de politie in Westerwolde, is extra capaciteit ingezet van de beveiligers die worden ingehuurd door het COA en is nachtopvang georganiseerd in meerdere gemeenten in Drenthe, Groningen en Overijssel. De gemeente heeft boa's ingezet. Dit heeft er helaas niet voor gezorgd dat de situatie in Ter Apel structureel verbeterd is.

Hulpverleners van het Rode Kruis en Vluchtelingenwerk Nederland voelden zich niet langer veilig om hun werk te doen en hebben in de avond van 10 juli de hulpverlening op het voorterrein voorlopig stopgezet. Een situatie die ik ten zeerste betreur.

Maatregelen

Overlast, intimidatie en bedreiging door wie dan ook is onacceptabel, bij COA en in de openbare ruimte. Veiligheid is de eerste voorwaarde om hulp te kunnen verlenen. In de afgelopen dagen is er veelvuldig overleg geweest tussen alle betrokken partijen om te komen tot een situatie waarin iedereen op een veilige manier zijn werk en taken kan uitvoeren. Gezamenlijk zijn het ministerie, het COA, de gemeente Westerwolde, het Rode Kruis, de politie, het Rijksvastgoedbedrijf (RVB) en de Dienst Identificatie en Screening Asielzoekers (DISA) tot een aantal nieuwe afspraken gekomen.

Het gebied rond het aanmeldcentrum, waaronder het voorterrein, is aangemerkt als veiligheidsrisicogebied. Verder zijn er tijdelijk twee boa's extra beschikbaar. Daarnaast worden extra beveiligingscamera's ingezet en is preventief fouilleren mogelijk.

Om te voorkomen dat asielzoekers die net aankomen in Ter Apel in onveiligheid verkeren vanwege overlast door anderen, worden deze nieuwe asielzoekers overdag opgevangen in het (voormalig) DISA-pand van het Rijksvastgoedbedrijf (RVB) op het aanmeldterrein.[1, 2] Deze dagopvang is daarmee bedoeld voor asielzoekers die als gevolg van de gecontroleerde toegang in Ter Apel nog geen opvangplek bij het COA krijgen. Dit heeft als resultaat dat asielzoekers die aankomen in Ter Apel niet op het voorterrein zullen verblijven, maar in- en bij het DISA-pand dat op een apart deel van het terrein gevestigd is. Hierbij gelden de volgende werkafspraken.

Ten aanzien van de *veiligheid* worden vier extra beveiligers via het COA ingezet in het (voormalige) DISA-pand, waarvan twee toezicht houden en

[1] De eindverantwoordelijke is het Rijk, de Rijksvastgoedbedrijf is eigenaar van het pand.
[2] Het pand waarin DISA gevestigd was in Ter Apel, is niet langer in gebruik sinds de IND, met de ingang van het Europees- en Migratiepact op 12 juni jl., het ontvangst- en voorbereiding asielaanvraag (OVA)- proces uitvoert.

twee zich richten op de toelating. Het COA zorgt voor het vervoer van en naar de noodnachtopvang vanaf het (voormalige) DISA-pand, om te voorkomen dat mensen gaan zwerven in de omgeving. Het Rode Kruis en Vluchtelingenwerk Nederland hebben op basis van hun expertise de ruimte om kwetsbaarheid te beoordelen van de asielzoekers die overdag in het DISA-pand worden opgevangen. Afgesproken is dat in die situaties het oordeel van het Rode Kruis leidend is. Op basis daarvan biedt het COA opvang aan deze personen.

Het Rode Kruis stelt *huisregels* op in afstemming met het COA. Hierin zal ook het gedrag en de situaties worden beschreven waarin de toegang kan worden ontzegd. Overlastgevend gedrag wordt niet getolereerd en zal waar mogelijk strafrechtelijk worden opgevolgd.

Tot slot

Ik ben alle betrokken partijen zeer erkentelijk voor hun hulp en constructieve bijdrage om te komen tot een oplossing voor de situatie in Ter Apel, in het bijzonder de gemeente Westerwolde, het Rode Kruis en Vluchtelingenwerk Nederland voor hun aanhoudende steun en hulp. Om te komen tot een structurele oplossing zijn verschillende maatregelen essentieel. Naast de reeds ingezette maatregelen om meer grip op migratie te krijgen door verlaging van de instroom en versnelde en effectieve terugkeer met bijzondere aandacht voor overlastgevende en criminele vreemdelingen, blijf ik me inzetten voor fatsoenlijke opvang en de uitvoering van de Spreidingswet. Ook is snelle doorstroming van statushouders naar gemeentelijke huisvesting van belang. Het is hierbij cruciaal dat eenieder in veiligheid het werk uit kan voeren.

De Minister van Asiel en Migratie,
G. van den Brink